

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Framtidens LSS-boende

Policy

Diarie-/dokumentnummer: KS2023/2340-1
Beslut: Kommunfullmäktige 2023-12-07
Beredande politiskt organ: Beredningen för Trygghet och stöd
Ersätter tidigare beslut: Kommunfullmäktige 2022-06-30
Giltighetstid: 2030-12-31
Dokumentansvarig: Sektor Trygghet och stöd
Senast uppdaterad av: Beredningen för Trygghet och stöd

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Relation till andra styrdokument.....	3
3. Syfte	3
4. Mål och viljeinriktning	3
5. Bakgrund	4
6. Omvärldsbild.....	4
7. Levandegöra	7
8. Uppföljning.....	7

1. Inledning

Policyn för framtidens LSS-boende avser att skapa förutsättningar för bra och ändamålsenliga bostäder för de kommuninvånare som omfattas av Lagen om Stöd och Service till vissa funktionshindrade (LSS).

Vi vill skapa möjligheter för anpassat boende inom i flera av våra kommundelar för människors olika behov, olika driftsformer och med varierande utformning. Gruppen som behöver särskilt boende utifrån biståndsbeslut är inte homogen och håller dessutom på att förändras både ur perspektiv av ålder och former av funktionsnedsättning.

Framtidens LSS-boende behöver därför utifrån demografin planeras på ett flexibelt sätt för att passa de individuella behov individerna har under sin livscykel. Redan när fördjupade översiktsplaner och detaljplaner görs ska framtidsbehovet av anpassade och smarta (hållbara, bekväma, innefattande god digitaliseringsgrad samt planerad funktionalitet som möjliggör olika lösningar och tjänster) bostäder planeras in i samverkan mellan kommunens olika verksamheter.

2. Relation till andra styrdokument

Utifrån Policy för styrdokument definieras policy som en övergripande avsiktsförklaring. Policyn vägleder och anger förhållningssätt samt vilka värden som ska beaktas. Policyn relaterar till följande dokument:

- Program social hållbarhet – ökat innanförskap (KS2023/2341-1)
- Policy äldres boende – hållbar bostadsförsörjning (KS2023/2342-1)
- Funktionshinderplan (KS2019/1500)

3. Syfte

Policyn är ett politiskt långsiktigt styrdokument som ska peka ut riktning för planer och arbetsplaner. Policyn framtidens LSS-boenden ska i sin riktning svara upp mot LSS centrala perspektiv kring självbestämmande, inflytande, delaktighet, tillgänglighet, helhetssyn och kontinuitet.

Detta ska underlättas genom att individen möter samma möjligheter och skyldigheter som andra genom ett tryggt och uppskattat boende, för att:

- Öka självständighet
- Motverka ensamhet och öka gemenskap
- Möjliggöra ett aktivt liv
- Öka delaktigheten i samhället

4. Mål och viljeinriktning

Visionen är att stödja våra medborgare till ett självständigt och aktivt liv för att kunna bidra till vårt gemensamma goda Kungälv.

Den enskilde och dennes anhöriga ska så långt det är möjligt, med valfrihet och på eget initiativ söka efter eget boende. För att uppnå bästa möjliga lösning bör planering för eget boende ske i god tid före att själva flytten ska ske. I samverkan med den enskilde och / eller deras anhöriga ska kommunen för de personer som inte själva klarar att hitta eget boende, inom rimlig tid på individuell grund erbjuda passande boende för den enskilde.

Kommunen ska i olika former av planer för byggnation, tidigt planera in LSS-boenden i lämpliga delar av kommunen.

Kommunen ska starta LSS-boenden i en omfattning, som syftar till balans mellan kommunens utbud samt invånarnas behov.

Boendena ska utformas både för en god boendemiljö samt möjliggöra omsorg med god kvalitet.

Kommunen ska tillse största möjliga insyn i verksamheternas drift och ekonomi oavsett driftsformer

5. Bakgrund

LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) är en rättighetslag som ska garantera goda levnadsvillkor för den som omfattas av lagen. En kommun har skyldighet att erbjuda boende som insats i olika former för de som tillhör lagrummets personkretsar nedan.

Inom LSS definieras personer med funktionsnedsättning enligt tre personkretsar:

1. *Med utvecklingsstörning, autism och autismspektrumtillstånd.*
2. *Med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.*
3. *Med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.*

En person har rätt till insatser enligt LSS om:

- *Hen omfattas av lagens personkretsar*
- *Behov föreligger av sökt insats*
- *Behovet inte tillgodoses på annat sätt*
- *Insatsema behövs för att den enskilde ska tillförsäkras goda levnadsvillkor*

LSS innefattar tio insatser som är preciserade enligt nedan:

1. *Rådgivning och annat personligt stöd*
2. *Personlig assistans*
3. *Ledsagarservice*
4. *Kontaktperson*
5. *Avlösarservice i hemmet*
6. *Korttidsvistelse utanför det egna hemmet*
7. *Korttidsstillsyn för skolungdom över 12 år*
8. *Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn eller ungdom*
9. *Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad*
10. *Daglig verksamhet*

Idag kan vi prata om den första integrationsgenerationen inom LSS. De personer som är i stånd att flytta har vuxit upp tillsammans med föräldrar och syskon och gått i skola på hemorten. Person som berörs av LSS kommer troligen, tillsammans med anhöriga, ha höga krav och förväntningar på insatsen.

Den utveckling som gått från institutionsboende till alltmer individuella perspektiv för berörda medborgare inom LSS finns med i policyns grundtankar för ett samhälle för alla. Ett troligt scenario inom framtidens LSS-boenden kommer att innebära ökande ålder inom gruppen samt en ökning av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, vilket därför behöver mötas med motsvarande kompetens.

6. Omvärldsbild

Personalförsörjning

Personal och ledarskapsförsörjning är mycket en viktig fråga och faktor som både Socialstyrelse och intresseorganisationer betonar som kvalitetsfaktor. Att både extern och intern kompetensförsörjning utvecklas och etableras inom Kungälv kommun är grundläggande för verksamheten. Flera driftsformer och lämplig storlek på boendena ska göra det attraktivt att arbeta inom sektorn. Detta ställer stora krav på flexibilitet och Kungälv förmåga att tänka nytt och utanför boxen för en god kvalitet. Personal ska först och främst skapa mänskligt värde för brukaren. Verksamheten måste därför upplevas stimulerande att arbeta i och skapa en bra arbetsmiljö för att personal med god kompetens ska främja kontinuitet och utveckling. Det är också viktigt att kommunen strävar efter att effektivisera genom bland annat digitalisering, samutnyttjande ihop med andra verksamheter.

LSS-boende

Byggnaderna behöver byggas på ett smart och effektivt sätt, gärna tillsammans med andra aktörer och verksamheter. Det är viktigt med närhet till service för att kunna leva ett så självständigt, aktivt och socialt liv som möjligt. Digitala lösningar och annan teknik kommer att bli än mer viktigt för att nå god kvalitet.

Flexibilitet vid byggande ska leda till social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet.

Bostaden ska så långt det är möjligt motsvara den boendes nuvarande behov och möjliggöra en boendekedja för att kunna skifta bostad under en levnadstid.

Redan när planering görs av Samhälle och Utveckling ska behovet av anpassade och smarta bostäder planeras in i samverkan mellan kommunens verksamheter.

Brukarna

Kungälv kommun ska ge möjlighet till ändrat boende för brukaren baserat på olika behov i livet och egen livsstil. Precis som övriga befolkningen lever personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) allt längre. Det gör att omsorgsbehov skiftar under olika delar av livet exempelvis ungdomstiden med nära till aktiviteter, vuxenperioden med möjlighet till partnerskap, samt ålderdom med större behov av vård och omsorg.

Den enskilde brukarens rätt att inom en viss tid bli erbjuden en bostad efter beslutad insats baseras på rimligheten i det individuella fallet. Den enskilde kan inte hänvisa till en specifik lagtext som anger ett krav på tid, då detta inte finns. Däremot ska ett beslut rapporteras till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) från kommunen, om det inte verkställts inom 3 månader. Det är inte samma sak som att bostaden ska vara tillgänglig inom 3 månader. Det är behoven rörande individen som avgör vad som kan vara rimligt för kommunen när det gäller tid för verkställande.

Boendialternativ enligt LSS

Gruppboende

En gruppboende är en bostad som har lägenheter samlade runt ett gemensamt utrymme. Brukaren har en egen lägenhet. I det gemensamma utrymmet kan de träffa andra som bor i gruppboenden och personalen. I gruppboenden får man stöd av personal för att känna sig så självständig som möjligt.

Serviceboende

En serviceboende innebär vanligen tillgång till gemensam service och fast anställd personal. Lägenheterna är i regel anpassade efter den enskildes behov och ligger oftast samlade i samma hus eller kringliggande hus. Det kan ses som en mellanform mellan ett helt självständigt boende i egen lägenhet och en lägenhet i gruppboende. Även en serviceboende har gemensamma utrymmen.

Annan särskild anpassad bostad

En annan särskild anpassad bostad är en bostad utan fast grundbemanning. För en person som klarar ett boende i en särskild anpassad bostad utan fast bemanning kan detta vara att föredra framför serviceboende eller gruppboende.

BoDa

BoDa är en förkortning av boende och daglig verksamhet. De som bor i en BoDa-verksamhet, har ett mer omfattande behov av tillsyn och omvårdnad. Brukaren bor i en gruppboende, men åker inte iväg till daglig verksamhet. Istället har brukaren sin dagliga verksamhet i anslutning till bostaden.

Bogemenskap/ kollektivboende

Här bor alla sorters hyresgäster i sin egen lägenhet som är fullt utrustad, men har gemensamma ytor såsom matsal, gemensamhetskök, gym, trädgård. Ytor och aktiviteter drivs gemensamt och ideellt. Bogemenskapen kan innehålla både gruppboende och serviceboende med olika driftsformer.

Utifrån boverket är bogemenskap, eller gemenskapsboende ett samlingsnamn för boendeformer som präglas av utökade möjligheter till samvaro och gemenskap i vardagen, grannar emellan. Det är ofta väl tilltagna utrymmen för spontant umgänge och gemensamma aktiviteter. Entréer, trapphus och andra kommunikationsytor brukar vara utformade med tanke på att det ska kännas naturligt att stanna till för en pratstund där.

En bogemenskap skapas av människor som utifrån sina egna ambitioner tillsammans planerar, låter bygga och använder en byggnad. Det handlar alltså om att de som 8 ska bo i huset gemensamt går ihop, planerar dess utformning och kan vara sin egen byggherre.

Olika driftsformer

Kooperativ

Det kan inom policyns verksamhetsfält innebära både personalkooperativ och brukarkooperativ.

Ett personalkooperativ är ett sätt att driva och organisera en verksamhet på. De som är medlemmar äger verksamheten och har kunder. Där kan en kommun köpa en plats på ett boende. Kooperativet är vanligen en ekonomisk förening. Det måste vara minst tre medlemmar som är styrelse och jobbar i verksamheten. Verksamheten kan ha anställda som arbetar utan att vara medlemmar i kooperativet. En ordförande kan ses som egen företagare på grund av det höga inflytandet i kooperativet.

Ett brukarkooperativ är en driftsform där ofta personlig assistans är involverad. Här är det brukarna som har personlig assistans som är medlemmar eller ägare av kooperativet. Det innebär att brukare är arbetsgivare för medlemmarnas personliga assistenter.

Intraprenad

Personal i vård- och omsorg har möjlighet att starta och driva intraprenader. Intraprenad är ett sätt att driva en verksamhet som ger ökat ansvar och syftar till att öka inflytande för de anställda. Driftskostnader och övergripande ansvar ligger kvar i kommunens organisation.

Privata LSS-boenden

Privata aktörer bygger och driver boenden utifrån tydliga ekonomiska ramar, mål och kvalitet- samt kvantitetskrav från kommunen.

Framtidsprognos

Kommunens framtidsprognos rörande behov och tillgång av bostäder är svår att ställa. Att beräkna antal i behov av boende kompliceras av tillhörigheten till Göteborgsregionen. Det är fritt att söka boende inom regionen, därför kan personer som inte funnits inom Kungälv's verksamheter (Skola, korttids, avlastning) oväntat komma upp med behov av bostad.

Den byggnation och tillväxt som sker i kommunen bör medföra en viss ökning av behov av boende inom LSS i Kungälv. Det finns givetvis inflyttande familjer med representation inom personkrets ett till tre.

Det finns också behov av boende för barn och unga med funktionsnedsättning. Det saknas och kan ses som en brist i betraktelse av lagens intentioner.

Kungälv's kommun har idag ett antal gruppboenden i villor samt serviceboenden centralt i Kungälv som inte motsvarar de krav som bör kunna ställas på en bostad inom framtidens LSS i Kungälv. Så förutom de nya planerade boenden som kan byggas utifrån termen av smarta bostäder behövs en standard kring de boenden som inte lever upp till Kungälv's kommuns viljeinriktning i policyn.

7. Levandegöra

Policyn ska ses som politiska riktlinjer för att styra Kungälv utveckling inom området boenden med särskild service/serviceboenden inom LSS.

Den ger ett bidrag till kvalitetssäkring av rättighetsperspektiven kring boende som insats enligt LSS. Policyn ska löpande följas upp och revideras utifrån förändringar i övriga samhället.

8. Uppföljning

Policyn framtidens LSS-boende gäller fram till 2030-12-31, med möjlighet till revidering utifrån aktuellt nuläge och omvärldsanalys.